

El català a Eurovisió, un vist i no vist

Marta Roure ha representat Andorra en el festival d'Eurovisió cantant en català davant una audiència de cent milions de persones. En la seva primera participació, però, el principat pirinenc no ha passat de la fase prèvia.

Veure el got mig ple o mig buit, aquesta és ara la qüestió. Fer balanç i decidir si cal continuar per la via oberta o abandonar el camí de la participació d'Andorra al festival d'Eurovisió. La dada objectiva és la divuitena posició que la representant del Principat va aconseguir dimecres, 12 de maig, amb la cançó "Jugarem a estimar-nos", de Jofre Bardagí, a l'Abdi Ipekçi Sport Center d'Istanbul, a Turquia. Una posició lluny de les deu primeres places que li haurien atorgat el passí a la final que es disputaven els vint-i-dos països participants de la fase prèvia. El català, doncs, va quedar eliminat a la primera de canvi i la gala de dissabte va ser, per als qui tenien esperances en aquest sentit, altra volta una edició sense substància.

L'Eurovisió d'enguany ha estat la que ha registrat més participació. D'aquí la necessitat d'una fase prèvia en què Andorra, Albània, Bielorússia, Sèrbia i Montenegro hi participaven per primera vegada, juntament als dotze països pitjor classificats l'any 2003 i sis més que no van participar en l'edició de l'any passat. D'entre aquests n'havien de sortir deu per competir en la final, on ja els esperaven catorze països més; els deu millors classificats en el festival celebrat a Riga (Letònia) i Espanya, França, el Regne Unit i Alemanya, que cada any són fixes a la final perquè les seves televisions són les que més contribueixen a finançar la xarxa Eurovisió. I és que malgrat que parlem de països, qui veritablement competeix són les radiotelevisions estatals. Tot plegat celebrat a Turquia, guanyadora del festival de 2003.

A aquestes alçades ja és coneguda la mofa del destí: Roure va aconseguir 12 punts, tal com s'anomenava el programa

que la va conduir a representar el seu país a Eurovisió. Un programa coproduït per Andorra Televisió i Televisió de Catalunya i codirigit per Pati Molné i Xavier Graset. Hi van anar passant cançons que la Marta Roure i les Bis a Bis (Mar Capdevila i Ishtar Ruiz) van interpretar fins escollir-se la cançó de Bardagí i Roure com a representant.

La participació de TVC en aquest projecte s'entén per l'interès dels seus responsables a dur el català a Eurovisió, com una opció de donar-lo a conèixer en una cita que cada any segueixen milions de persones arreu d'Europa. També per la negativa reiterada de RTVE a no permetre que les cançons que la representen siguin cantades en català, basc o gallec i a vetar la participació a la gala de les televisions autonòmiques. De fet, els responsables que van impulsar el projecte (Joan Oliver com a director de TVC) havien apuntat la possibilitat d'oferir la fase prèvia si RTVE no ho feia. Finalment, però, la radiotelevisió estatal va retransmetre per a tot l'estat la gala per La 2. Això sí, amb disputa posterior inclosa perquè, a petició d'Andorra TV, aquest canal va acabar admetent que la seva mosca tapava lleugerament els números telefònics on els espectadors havien de trucar per votar pel Principat i per tant haurien dificultat que des dels Països Catalans es votés per la cançó andorrana. Admetre aquesta maniobra com a intencionada, però, per part de RTVE, fóra maquiavèl·lic i sempre és millor creure en l'atzar.

D'una manera o altra, el gran moment va arribar. A l'Abdi Ipekçi Sport Center d'Istanbul 7.500 persones seguien la gala en directe, movent les banderoles dels diferents països, també andorranes i catalanes. Marta Roure va actuar en sisena

posició, acompanyada d'uns cors i una coreografia elaborada, però els nervis van jugar-li una mala passada. A diferència del que es fa a la final, no va haver-hi ronda de votacions. Eren els ciutadans dels diferents estats, inclosos els classificats per a la final, que mitjançant missatges SMS votaven. I des del pavelló Prat Gran d'Escaldes-Engordany a Andorra, uns tres-cents incondicionals van viure la decepció de veure que Roure no es classificava.

Roure va declarar-se satisfeta de la feina feta i va considerar que la seva actuació havia estat digna, però també va voler apuntar raons polítiques queixant-se que vuit dels deu països que havien passat la fase prèvia eren veïns; Malta, Ucraïna, Albània, Xipre, Macedònia, Croàcia, Sèrbia-Montenegro, Bosnia i Hercegovina, Grècia i Holanda. L'ombra de la política sempre plana sobre Eurovisió. Sovint s'ha parlat que les votacions busquen més acontentar relacions internacionals que no pas cenyir-se a la interpretació d'una cançó, que a aquestes alçades la majoria de països fan en anglès, menystenint les seves llengües pròpies, com van fer vint-i-set dels trenta-sis països participants. Valiant la gala, la cantant andorrana apuntava que el seu país potser no s'havia mogut prou bé en aquest nivell. I és que dies abans de l'inici del festival, cada radiotelevisió prova de promocionar el seu candidat. La manera més habitual és mitjançant festes i buscant amics entre els periodistes que han de cobrir l'esdeveniment. En qualsevol cas, i excepte procediments obscurs, en la fase prèvia van ser els telespectadors els jutges.

L'eliminació de Roure va estroncar la possibilitat de veure competir Espanya i Andorra, o, dit d'una altra manera, el castellà i el català a Eurovisió, com molts haurien desitjat, només per qüestions polítiques i buscar la polèmica. I que tant la Marta Roure com les Bis a Bis, abans de ser descartades per a representar Andorra, s'havien encarregat una i altra vegada d'evitar. Durant les promocions no s'han cansat de repetir que elles representaven Andorra, on el català és la llengua oficial, i ningú més. I que en cap cas la presència d'aquesta llengua a Eurovisió es podia

A la dreta, Marta Roure, amb les Bis a Bis, les seves rivals al concurs 12 punts. El somni de sentir el català a Eurovisió s'ha esvaït, però ha estat més a prop que mai. Ara depèn de les institucions que aquest projecte continuï endavant.

interpretar de manera diferent. Un exercici estudiat de diplomàcia per tal d'evitar confrontacions amb l'estat espanyol i a la vegada per desmarcar-se de Catalunya, malgrat compartir la llengua pròpia. Mentre les normes o les voluntats no canviïn la presència del català a Eurovisió l'any vinent –si es veu el got mig ple– seguirà anant a càrrec dels ta-

lents andorrans. Les noves generacions de Salomé, Perets, Dalmas o Beths hauran de seguir l'exemple de bona part de les radiotelevisions europees i continuar adoptant una altra llengua per projectar la seva carrera. Com sempre caldrà esperar.

Joan Esculies

I ara què, Marta Roure?

Roure, que va néixer a Andorra la Vella el 1981 i és tècnica de laboratori, va començar als disset anys cantant en orquestres de ball com Tercer Mil·lenni, Caravana, Golden o Fénix. Darrerament se l'ha vista al Camp Nou cantant l'himne del Barça en el seu particular camí a Istanbul. Però abans ha passat pels nou programes del concurs 12 punts cantant amb les Bis a Bis per representar Andorra a Eurovisió, fins aconseguir-ho. Mentre preparava la seva actuació a Turquia, la cantant ha aprofitat per gravar el que ha de ser el seu primer disc en solitari, que es titularà *Nua*. Seguirà, doncs, la petjada de la catalana Beth, a qui el seu camí a Riga també li va permetre gravar un disc, encara que íntegrament en castellà.

Aquest estiu anirà a fer concerts, algunes vegades amb les Bis a Bis, i continuarà cantant. De moment ha editat, també junt amb aquest duet, un disc titulat 12 punts amb les cançons finalistes del concurs. Quan encara no hi havia cançó escollida, van perjurar que no en tenien cap de preferida i que les podien defensar totes igual de bé. Això, també en un altre exercici suprem de diplomàcia.

Finalment "Jugarem a estimar-nos" va ser escollida pels espectadors andorrans i catalans mitjançant missatges SMS i no va haver-hi queixes en aquest sentit. El futur de Roure, però també de les Bis a Bis, que aviat tindran disc propi, està per veure. **J. E.**